

WOJEWÓDZKI
URZĄD PRACY
W SZCZECINIE

POTRZEBY I PROBLEMY
ZACHODNIOPOMORSKICH
PRACODAWCÓW REPREZENTUJĄCYCH
SEKTOR ICT

Raport

WOJEWÓDZKI URZĄD PRACY W SZCZECINIE

WOJEWÓDZKI URZĄD PRACY W SZCZECINIE

POTRZEBY I PROBLEMY ZACHODNIOPOMORSKICH
PRACODAWCÓW REPREZENTUJĄCYCH SEKTOR ICT

Raport

Szczecin 2020 r.

Autor Raportu: Artur Frąckiewicz

Realizacja: Wydział Badań i Analiz, Biuro Zachodniopomorskie Obserwatorium Rynku Pracy w składzie: Marta Baranowska, Artur Frąckiewicz, Marita Jakubowska, Andrzej Świeboda oraz Jacek Siekierzycki.

Redakcja i skład: Paweł Nowak

Copyright by Wojewódzki Urząd Pracy w Szczecinie

Kopiowanie i rozpowszechnianie może być dokonywane z podaniem źródła.

Wojewódzki Urząd Pracy w Szczecinie
Ul. A. Mickiewicza 41
70-383 Szczecin
www.wup.pl
e-mail: sekretariat@wup.pl

Słowo wstępne

Głównym celem badania „Potrzeby i problemy zachodniopomorskich pracodawców reprezentujących zachodniopomorski sektor ICT” było dostarczenie informacji dla instytucji realizujących cele rozwojowe zaplanowane dla województwa zachodniopomorskiego, przedsiębiorców, a także instytucji edukacyjnych kształcących w zawodach. Przeprowadzone badanie wpisuje się w aktywność Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Szczecinie w zakresie pozyskiwania informacji o zachodniopomorskim rynku pracy. Stanowi ono także kontynuację cyklu badań sektorowych regionalnej gospodarki, ze szczególnym uwzględnieniem sektorów mających kluczowe znaczenie dla rozwoju województwa. Propozycja problematyki badania oraz narzędzie badawcze zostały przygotowane przez Wydział Badań i Analiz Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Szczecinie.

Pragnę podziękować wszystkim przedsiębiorcom, którzy zdecydowali się na udział w badaniu. Bez Państwa życzliwości i zaangażowania jego realizacja nie byłaby możliwa.

Podziękowania za współpracę kieruję także do Pani Beaty Ostrowskiej, Przewodniczącej Sektorowej Rady ds. Kompetencji (Informatyka) oraz Pana Andrzeja Gontarza.

Renata Błasiak-Grudzień

Wicedyrektor

Wojewódzki Urząd Pracy w Szczecinie

Pozycja sektora ICT w województwie zachodniopomorskim

Sektor technologii informacyjno-komunikacyjnych (ICT - and Communication Technologies) stanowi ważny obszar zachodniopomorskiej gospodarki¹. Związane jest to z jednej strony ze wzrostem liczby reprezentujących sektor podmiotów gospodarki narodowej, natomiast z drugiej z jego pozycją w strategiach rozwojowych województwa zachodniopomorskiego. W nawiązaniu do strategicznego aspektu przedsiębiorczości w sektorze ICT, należy traktować go jako fundamentalny dla rozwoju „dynamicznej gospodarki”², w ramach której wymienia się Inteligentne Specjalizacje Województwa Zachodniopomorskiego. Sektor ICT reprezentuje przede wszystkim jedną z pięciu z nich, tj. usługi przyszłości³. Przy czym można przyjąć, że rozwój sektora ICT jest warunkiem koniecznym rozwoju pozostałych czterech obszarów regionalnych specjalizacji – biogospodarka, działalność morską i logistyka, przemysł metalowo-maszynowy, turystyka i zdrowie. Trudno sobie wyobrazić rozwój któregoś z wymienionych obszarów bez wprowadzania, stosowania i doskonalenia rozwiązań w zakresie elektronicznego przetwarzania informacji. W celu zilustrowania zmian zachodzących w obszarze ICT w kontekście rynku pracy warto skoncentrować się przede wszystkim na sekcji J (PKD) „Informacja i telekomunikacja”. Sekcja ta nie wyczerpuje zakresowo wszystkich działów PKD, które współtworzą sektor ICT, jednak można traktować ją jako analitycznie szczególnie interesującą jego reprezentantkę.

Sektor technologii
informacyjno-komunikacyjnych jest
fundamentalny dla rozwoju
Pomorza Zachodniego.

¹ Definicja sektora ICT wg GUS: „Branża gospodarki obejmująca przedsiębiorstwa, których głównym rodzajem działalności jest produkcja dóbr i usług pozwalających na elektroniczne rejestrowanie, przetwarzanie, transmitowanie, odtwarzanie lub wyświetlanie informacji.” <https://stat.gov.pl/metainformacje/slownik-pojec/pojecia-stosowane-w-statystyce-publicznej/1858,pojcie.html>

² II Cel strategiczny w ramach Strategii Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego.
<http://eregion.wzp.pl/strategie/strategia-rozwoju-wojewodztwa-zachodniopomorskiego>

³ Wykaz Inteligentnych Specjalizacji Województwa Zachodniopomorskiego można znaleźć pod adresem:
http://www.rpo.wzp.pl/sites/default/files/pliki/wykaz_is_projekt.pdf

W latach 2014 - 2018 nastąpił przyrost liczby pracujących w sekcji J w przypadku każdego z województw. Pod tym względem, województwo zachodniopomorskie plasuje się dopiero na XII miejscu w kraju (tabela 1). Jednak już sam udział pracujących w sekcji J w ogóle pracujących mieszkańców województwa lokuje zachodniopomorskie na VII miejscu w kraju, z niewielką stratą do województwa wielkopolskiego.

Tabela 1. Sekcja J – „informacja i telekomunikacja” (wg PKD) w województwie zachodniopomorskim

Poz.	Przyrost liczby pracujących w "sekcji J" w latach 2014-2018		Liczba pracujących w "sekcji J" w 2018 r.		Udział % pracujących w "sekcji J" w ogóle pracujących w 2018 r.	
	Województwo	Wartość	Województwo	Wartość	Województwo	Wartość
I	DOLNOŚLĄSKIE	58%	MAZOWIECKIE	116 154	MAZOWIECKIE	4,4%
II	MAŁOPOLSKIE	52%	MAŁOPOLSKIE	49 220	DOLNOŚLĄSKIE	3,7%
III	LUBELSKIE	39%	DOLNOŚLĄSKIE	41 969	MAŁOPOLSKIE	3,4%
IV	POMORSKIE	39%	ŚLĄSKIE	38 945	POMORSKIE	3,0%
V	ŚWIĘTOKRZYSKIE	36%	WIELKOPOLSKIE	29 057	ŚLĄSKIE	2,2%
VI	PODLASKIE	35%	POMORSKIE	26 680	WIELKOPOLSKIE	1,9%
VII	KUJAWSKO-POMORSKIE	34%	ŁÓDZKIE	16 414	ZACHODNIOPOMORSKIE	1,8%
VIII	OPOLSKIE	31%	KUJAWSKO-POMORSKIE	12 663	KUJAWSKO-POMORSKIE	1,7%
IX	ŚLĄSKIE	29%	ZACHODNIOPOMORSKIE	10 337	ŁÓDZKIE	1,6%
X	WARMIŃSKO-MAZURSKIE	27%	LUBELSKIE	9 809	PODLASKIE	1,2%
XI	WIELKOPOLSKIE	24%	PODKARPACKIE	9 109	LUBELSKIE	1,1%
XII	ZACHODNIOPOMORSKIE	23%	PODLASKIE	5 287	PODKARPACKIE	1,1%
XIII	MAZOWIECKIE	22%	WARMIŃSKO-MAZURSKIE	4 382	LUBUSKIE	1,0%
XIV	LUBUSKIE	16%	ŚWIĘTOKRZYSKIE	4 152	WARMIŃSKO-MAZURSKIE	1,0%
XV	ŁÓDZKIE	14%	LUBUSKIE	3 748	OPOLSKIE	0,9%
XVI	PODKARPACKIE	12%	OPOLSKIE	3 136	ŚWIĘTOKRZYSKIE	0,9%
	POLSKA	31%	POLSKA	381 062	POLSKA	2,4%

Źródło: opracowanie własne WUP Szczecin na podstawie danych GUS

REGIONALNE SPECJALIZACJE POMORZA ZACHODNIEGO

- Biogospodarka
- Działalność morska i logistyka
- Przemysł metalowo-maszynowy
- Usługi Przyszłości (ICT, IT, KPO, Przemysły kreatywne)
- Turystyka i zdrowie

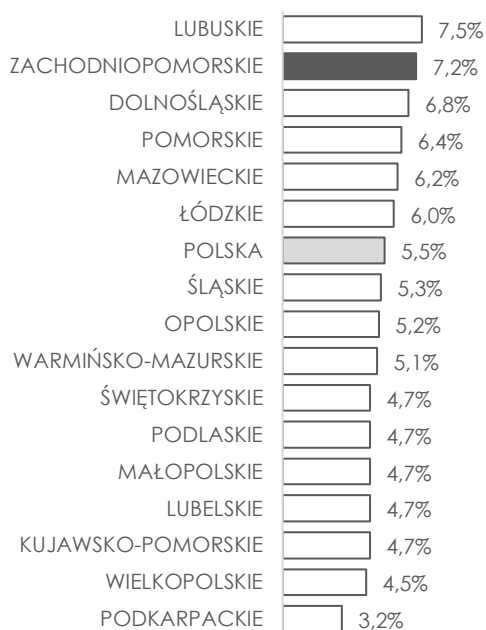
Otoczenie edukacyjne zachodniopomorskiego sektora ICT

Rozwój przedsiębiorstw każdego sektora gospodarki uzależniony jest od stanu ich otoczenia, w tym instytucji kształcących specjalistów. W dużej mierze, to właśnie od instytucji edukacyjnych zależy poziom zaspokojenia jakościowych i ilościowych potrzeb zatrudnieniowych. Można tutaj mówić o regionalnym potencjale edukacyjnym w kontekście potrzeb pracodawców.

Jedną z najważniejszych grup kierunków kształcenia dla sektora ICT na poziomie wyższym stanowi grupa „Technologie teleinformatyczne”. W jej ramach wyróżnia się szereg podgrup, w tym m.in.: obsługę i użytkowanie komputerów, projektowanie i administrowanie baz danych i sieci, tworzenie i analizę oprogramowania oraz aplikacji⁴. Na podstawie dostępnych informacji można przyjąć, że wymieniona grupa kierunków kształcenia cieszy się w województwie zachodniopomorskich dużą popularnością. Zarówno pod względem odsetka studentów studiujących na wymienionych kierunkach w ogóle studiujących (wykres 1), jak i ich udziału wśród absolwentów (wykres 2), województwo zachodniopomorskie jest wiceliderem w krajowym zestawieniu. Jest to optymistyczna informacja dla zachodniopomorskich pracodawców reprezentujących sektor ICT.

Warto w tym miejscu odwołać się do badania postaw studentów kierunków inżynierskich reprezentujących zachodniopomorskie uczelnie przeprowadzonych przez Wojewódzki Urząd Pracy w Szczecinie. W dużej mierze to właśnie z absolwentów kierunków inżynierskich rekrutować się będą kandydaci do pracy w sektorze ICT. Oprócz dużej popularności studiów na kierunkach grupy „Technologie informatyczne”, optymizm pracodawców powinna także wzmacniać zaobserwowana u przyszłych inżynierów przewaga postaw

Wykres 1. Odsetek studentów grupy kierunków technologie informatyczne w ogóle studiujących w danym województwie (2018 r.)

Źródło: opracowanie własne WUP Szczecin na podstawie danych GUS

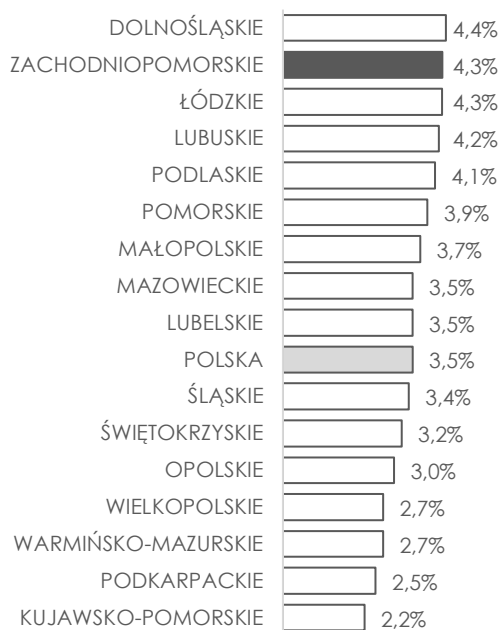
⁴ Kierunki kształcenia wg ISCED (ISCED-F 2013 - Międzynarodowa Standardowa Klasyfikacja Edukacji) – Grupa 06 technologie teleinformatyczne. Jako kolejną z kluczowych należy wymienić grupę 07 – technika, przemysł, budownictwo, a przede wszystkim zawartą w niej podgrupę 0714 - Elektronika i automatyka.

zorientowanych na podjęcie pracy najemnej lub prowadzenie działalności gospodarczej w kraju⁵. To bardzo ważne deklaracje w kontekście dotkliwego problemu odpływu specjalistów poza granice kraju. Zarówno w przypadku studiujących w trybie stacjonarnym i niestacjonarnym, ponad 80% badanych deklaruje podjęcie pracy w Polsce. Należy jednak podkreślić, że studentów studiów inżynierskich charakteryzuje także wysoki poziom optymizmu związanego z ich przyszłością na rynku pracy, a także wysokie oczekiwania dotyczące wynagrodzenia na początkowym etapie kariery zawodowej. W przypadku oczekiwania płacowych 47% studentów niestacjonarnych i 28% stacjonarnych spodziewało się pierwszego wynagrodzenia po uzyskaniu dyplomu inżyniera co najmniej na poziomie zbliżonym do krajowego przeciętnego wynagrodzenia⁶. W konsekwencji mamy tutaj do czynienia z sytuacją, w której pracodawcy są zmuszeni do sprostania relatywnie wysokim oczekiwaniom płacowym, a także oczekiwaniom związanym z dodatkowymi formami wynagradzania również w przypadku pracowników niedoświadczonych. Warto dodać, że 31% badanych studentów deklaruje, że w ciągu 5 lat od ukończenia studiów ma zamiar założyć własną firmę w Polsce. Tym samym - uwzględniając planujących założyć firmę za granicą - ponad 1/3 badanych nie wiąże w dłuższej perspektywie swojej przyszłości z pracą najemną.

Przy rozważaniu zaspokajania potrzeb zatrudnieniowych pracodawców sektora ICT w kontekście edukacyjnym nie należy ograniczać się tylko do szkolnictwa wyższego. W zawodach, które można uznać za specyficzne dla sektora ICT kształcą także technika oraz szkoły policealne. W pierwszej kolejności wymienić tutaj należy „techników informatyków”.

Na podstawie danych Kuratorium Oświaty w Szczecinie (dane na dzień 10.06.2019)

Wykres 2. Odsetek absolwentów grupy kierunków technologie teleinformatyczne w ogóle absolwentów w danym województwie (2018 r.)

Źródło: opracowanie własne WUP Szczecin na podstawie danych GUS

31% badanych studentów deklaruje, że w ciągu 5 lat od ukończenia studiów ma zamiar założyć własną firmę w Polsce

⁵ Frąckiewicz A., Wojtaszyk P., Postawy edukacyjne i zawodowe studentów kierunków inżynierskich na zachodniopomorskich uczelniach, Szczecin 2017, WUP w Szczecinie, s. 19.

[https://www.wup.pl/images/uploads/II_DLA_INSTYTUCJI/badania/partnerstwo/Postawy_educacyjne_i_zawodowe_studentow_w_kierunkow_inzynierskich_na_zachodniopomorskich_uczelniach..pdf]

⁶ Badanie studentów kierunków inżynierskich zachodniopomorskich uczelni zostało przeprowadzone w maju 2017. Przeciętne wynagrodzenie wynosiło wówczas wg GUS około 3180 zł „na rękę”. Prawie połowa studentów niestacjonarnych (47%) oczekiwała dla absolwentów wynagrodzenia powyżej 3000 zł na rękę. W przypadku studentów stacjonarnych oczekiwania takie zgłaszało 28% badanych. Należy pamiętać, że mówimy tutaj o kierunkach inżynierskich ogółem. Uwzględniając realia płacowe, można podejrzewać, że w przypadku specjalności ICT oczekiwania te mogłyby być zdecydowanie wyższe, ponieważ zarówno w skali kraju, jak i w województwie zachodniopomorskim zarobki w sektorze ICT należą do najwyższych (dane GUS).

w zachodniopomorskich technikach uczniowie kształcący się w zawodzie technik informatyk stanowili 18,5% (3 454 spośród 18 645 uczniów) ogółu uczniów uczących się w tym typie szkół. W konsekwencji ten kierunek nauki był najliczniej reprezentowanym wśród uczniów zachodniopomorskich techników (tabela 2). Warto także wymienić dwie inne specjalności, które pod względem podstaw programowych zakresowo krzyżują się ze specjalnością technik informatyk: mechatronik oraz technik cyfrowych procesów graficznych⁷. W celach kształcenia określonych dla wymienionych zawodów, wskazuje się m.in. na programowanie urządzeń i systemów mechatronicznych (mechatronik) oraz wykonywanie i wdrażanie internetowych projektów multimedialnych (technik cyfrowych procesów graficznych). Przy czym w przypadku wymienionych kierunków mamy do czynienia ze zdecydowanie mniejszym zainteresowaniem ze strony uczniów. Pod względem liczby uczniów na wymienionych kierunkach, mechatronik znajduje się na 9 miejscu w zestawieniu (na 56 wymienionych), a technik cyfrowych procesów graficznych na miejscu 23.

Nauka zawodu technik informatyk cieszy się zdecydowanie mniejszą popularnością w przypadku zachodniopomorskich szkół policealnych. Uczący się w tym zawodzie stanowili 7,1% ogółu uczniów szkół policealnych w województwie (436 spośród 6 149 uczniów) – tabela 3.

Jednym z najważniejszych kryteriów oceny jakości kształcenia na kierunkach technicznych w szkołach ponadgimnazjalnych są wyniki egzaminów zawodowych. W tabeli 4 przedstawione zostały poddawane procedurom egzaminacyjnym kwalifikacje charakterystyczne dla stanowisk specjalistycznych sektora ICT. Jak łatwo zauważyć mamy w ich przypadku do czynienia z niskim poziomem zdawalności egzaminów zawodowych. W celu lepszego zilustrowania sytuacji warto porównać zdawalność wymienionych kwalifikacji na tle innych. Na 91 poddanych procedurom egzaminacyjnym kwalifikacji w sesjach 2019 roku (styczeń-luty, czerwiec-lipiec), najwyższą pozycję w zestawieniu zajęło „Projektowanie lokalnych

Tabela 2. Liczba uczniów kształcących się w poszczególnych zawodach w zachodniopomorskich technikach. (zestawienie uwzględnia liczebności powyżej 500 uczniów, stan na 10.06.2019)

TECHNIKUM		
L. p.	Zawód	Liczba uczniów
1	Technik informatyk	3 454
2	Technik żywienia i usług gastronomicznych	1 986
3	Technik logistyki	1 540
4	Technik hotelarstwa	1 531
5	Technik ekonomista	1 193
6	Technik pojazdów samochodowych	953
7	Technik obsługi turystycznej	769
8	Technik organizacji reklamy	538
9	Technik mechatronik	510
10	Technik elektryk	505

Źródło: opracowanie własne WUP Szczecin na podstawie danych Zachodniopomorskiego Kuratorium Oświaty

Tabela 3. Liczba uczniów kształcących się w poszczególnych zawodach w zachodniopomorskich szkołach policealnych. (stan na 10.06.2019)

SZKOŁA POLICEALNA		
L. p.	Zawód	Liczba uczniów
1	Technik usług kosmetycznych	1 076
2	Technik administracji	637
3	Opiekun medyczny	586
4	Technik bezpieczeństwa i higieny pracy	555
5	Technik rachunkowości	460
6	Technik masażysta	456
7	Technik informatyk	436
8	Florysta	330
9	Terapeuta zajęciowy	293
10	Asystent osoby niepełnosprawnej	159

Źródło: opracowanie własne WUP Szczecin na podstawie danych Zachodniopomorskiego Kuratorium Oświaty

⁷ Z charakterystykami wymienionych specjalności w kontekście egzaminów zawodowych można zapoznać się na stronie Centralnej Komisji Egzaminacyjnej:

https://cke.gov.pl/files/file/Informatory/informator_z101_311911_tcp_g_popr.pdf

https://cke.gov.pl/images/_EGZAMIN_ZAWODOWY/informatory/formula_2017/311410.pdf

sieci komputerowych i administrowanie sieciami." – 60 pozycja. Najniżej na liście znalazła się zdawalność kwalifikacji „Montaż i eksploatacja sieci rozległych” – 77 miejsce. Średni poziom zdawalności dla wszystkich 91 kwalifikacji wyniósł 66%. Tylko dla jednej z klasyfikacji ICT („Projektowanie lokalnych sieci komputerowych i administrowanie sieciami”), odnotowano wynik nieznacznie przekraczający średnią.

Tabela 4. Egzamin zawodowy 2019

Nazwa kwalifikacji	Zdawalność Sesja I-II 2019	Zdawalność Sesja VI-VII 2019
Montaż i eksploatacja komputerów osobistych oraz urządzeń peryferyjnych (E.12.)	44,58%	
Projektowanie lokalnych sieci komputerowych i administrowanie sieciami (E.13.)	51,67%	66,57%
Tworzenie aplikacji internetowych i baz danych oraz administrowanie bazami (E.14.)	52,10%	34,78%
Uruchamianie oraz utrzymanie terminali i przyłączy abonenckich (E.15.)		59,57%
Montaż i eksploatacja sieci rozległych (E.16.)	50,00%	29,73%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej w Poznaniu [https://www.oke.poznan.pl/files/cms/586/raport_zaw_zachodniopomorskie_2019.pdf]

Współpraca podmiotów reprezentujących zachodniopomorski sektor ICT z placówkami kształcącymi w zawodach

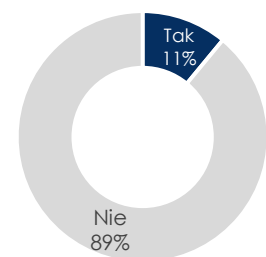
Spośród badanych podmiotów gospodarki narodowej reprezentujących zachodniopomorski sektor ICT, tylko 11% w ciągu ostatnich 2 lat współpracowało z zachodniopomorskimi uczelniami wyższymi – wykres 3a. W przypadku przedsiębiorstw współpracujących, dominowały formy kooperacji umożliwiające czerpanie przez przedsiębiorstwo korzyści w krótkiej perspektywie czasowej - staże i praktyki zawodowe. Po wstępnym przygotowaniu, umożliwiają one wykorzystanie stażysty lub praktykanta do realizacji zadań przedsiębiorstwa. Nawet jeżeli nie są to zadania priorytetowe lub wymagające dużego doświadczenia zawodowego i wysokich kwalifikacji. Tym samym koszty związane z organizacją praktyki lub stażu są rekompensowane przez zysk z pracy ich beneficjenta. Można tutaj także mówić o korzyściach związanych z promowaniem firmy, wstępną rekrutacją, a także doskonaleniem wewnętrznych reguł adaptacyjnych nowych pracowników. Należy jednak pamiętać - o czym można przeczytać w dalszej części raportu – że jedną z najważniejszych barier w zatrudnianiu jest brak doświadczenia zawodowego kandydatów do pracy.

Wykres 3. Współpraca (Tak 11%) przedsiębiorstw zachodniopomorskiego sektora ICT z regionalnymi uczelniami. (wartości procentowe nie sumują się do 100% ze względu na możliwość wyboru więcej niż jednej odpowiedzi)

Wykres 3a. Współpraca przedsiębiorstw zachodniopomorskiego sektora ICT z regionalnymi uczelniami.

"Czy w ciągu ostatnich 2 lat Pana/i przedsiębiorstwo współpracowało z zachodniopomorskimi uczelniami wyższymi?"

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania przeprowadzonego przez WUP w Szczecinie (2019)

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania przeprowadzonego przez WUP w Szczecinie (2019)

W przypadku postaw badanych przedsiębiorców w zakresie potencjalnych form współpracy z instytucjami oświatowymi kształcącymi w zawodach dominują staże oraz praktyki (wykres 4). Przy czym zwraca uwagę relatywnie duże zainteresowanie wsparciem w zakresie doskonalenia nauczycieli kształcenia zawodowego. Ta forma współpracy cieszy się nieco mniejszym zainteresowaniem w przypadku największych podmiotów biorących udział w badaniu – tj. zatrudniających od 50 do 249 pracowników, które z kolei w przypadku pozostałych form cechuje największy potencjał kooperacyjny. Zdecydowanie większe zainteresowanie współpracą charakteryzuje podmioty zrzeszone w klastrach (wykres 5). Najprawdopodobniej związane to jest z przyjętą w ich przypadku strategią zorientowaną na współdziałanie, a współpraca z placówkami oświatowymi jest jej naturalną konsekwencją. Szkoły są istotną częścią skupisk klastrowych, to one w pierwszej kolejności decydują o jakościowym i ilościowym zaspokajaniu popytu na pracowników.

Wykres 4. Postawy zachodniopomorskich pracodawców dotyczące form współpracy z instytucjami oświatowymi kształcącymi w zawodach

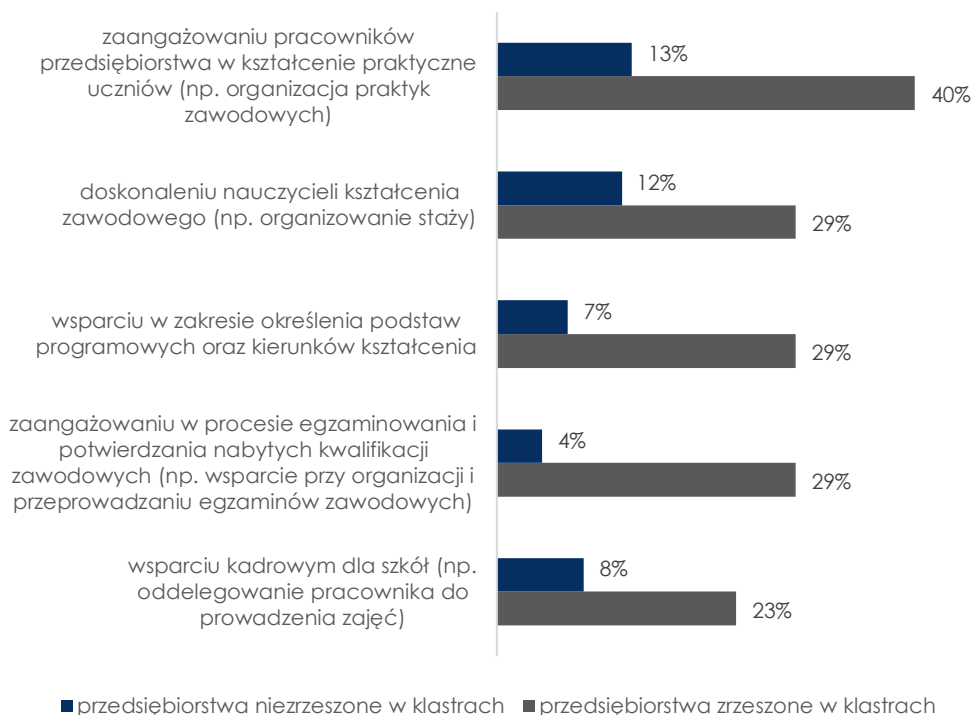

„Czy jesteście Państwo zainteresowani współpracą z instytucjami oświatowymi kształcącymi w zawodach polegającą na: ...?”

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania przeprowadzonego przez WUP w Szczecinie (2019)

Wykres 5. Postawy zachodniopomorskich pracodawców dotyczące form współpracy z instytucjami oświatowymi kształcącymi w zawodach

Czy jesteście Państwo zainteresowani współpracą z instytucjami oświatowymi kształcącymi w zawodach polegającą na: ...?"

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania przeprowadzonego przez WUP w Szczecinie (2019)

Fundusze Europejskie w walce z COVID-19

SCHEMAT WSPARCIA DLA MIKRO – MAŁYCH I ŚREDNICH PRZEDSIĘBIORSTW ORAZ DLA ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH

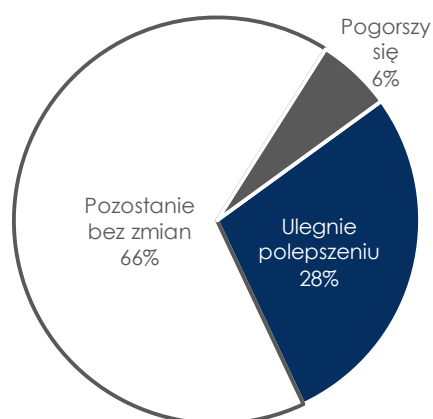
https://www.wup.pl/images/uploads/VII.FUNDUSZE_EUROPEJSKIE/OD22022019/Ulotka_wsparcie_21.04.2020.pdf

Perspektywy i uwarunkowania prowadzenia działalności gospodarczej przez zachodniopomorskich przedsiębiorców reprezentujących sektor ICT

Perspektywy i bariery rozwojowe prowadzenia działalności gospodarczej przez zachodniopomorskich przedsiębiorców reprezentujących sektor ICT

Badani przedstawiciele zachodniopomorskiego sektora ICT w większości przewidują, że w ciągu najbliższych 5 lat sytuacja sektora pozostanie bez zmian (wykres 6). Można przyjąć, że przedsiębiorcy raczej nie obawiają się wystąpienia cyklicznych wahań koniunkturalnych charakterystycznych dla gospodarki. Tylko 6% z nich przewiduje w ciągu najbliższych 5 lat pogorszenie sytuacji zachodniopomorskiego sektora ICT. Pozostali najczęściej spodziewają się stabilizacji sytuacji lub jej poprawy. Warto dodać, że odsetek respondentów przewidujących polepszenie sytuacji jest najwyższy w przypadku firm zatrudniających od 50 do 249 pracowników (71,4%), natomiast najniższy wśród przedsiębiorców niezatrudniających (20,8%).

Wykres 6. Przewidywania zachodniopomorskich przedsiębiorców reprezentujących sektor ICT dotyczące sytuacji sektora w ciągu najbliższych 5 lat

"Czy Pana/i zdaniem, w ciągu najbliższych 5 lat, sytuacja sektora ICT w województwie zachodniopomorskim ulegnie polepszeniu, pozostanie bez zmian, czy też pogorszy się?"

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania przeprowadzonego przez WUP w Szczecinie (2019)

W badaniach uwarunkowań przedsiębiorczości, a w konsekwencji uczestnictwa w rynku pracy po stronie popytowej, niezwykle doniosłą jest

problematyka barier prowadzenia działalności gospodarczej. Na podstawie wyników cyklicznego badania koniunktury gospodarczej przeprowadzanego przez Główny Urząd Statystyczny, za najważniejszą barierę w każdej z rozważanych sekcji uznano „koszty zatrudnienia pracowników”⁸. W 2018 roku, w sekcji „Informacja i komunikacja”, jako barierę w prowadzeniu działalności gospodarczej „koszty zatrudnienia” wskazało 49,9% reprezentujących tę sekcję respondentów GUS. Na drugim miejscu znalazły się „niejasne, niespójne i niestabilne przepisy prawne” (40,2%), a na trzecim „wysokie obciążenia na rzecz budżetu” (36,5%). Czwartą pozycję zajęła bariera związana z „niedoborem wykwalifikowanych pracowników” (32,9%). Warto dodać, że koszty zatrudnienia stanowią najważniejszą barierę dla przedsiębiorców sekcji „Informacja i komunikacja” niezmiennie od 2008 roku.

Wyniki badania zachodniopomorskich pracodawców reprezentujących sektor ICT przeprowadzone przez WUP w Szczecinie potwierdzają, że koszty działalności gospodarczej są dla wielu przedsiębiorców największą przeszkodą w jej prowadzeniu (wykres 7).

Wykres 7. Wskazywane przez zachodniopomorskich przedsiębiorców reprezentujących sektor ICT bariery w prowadzeniu działalności gospodarczej (udział % poszczególnych barier w ogóle odpowiedzi - respondenci mogli wybierać maksymalnie 3 bariery)

„Prosimy o wskazanie okoliczności (prawnych, ekonomicznych, społecznych itp.), które Pana/i zdaniem stanowią przeszkodę w świadczeniu usług i rozwoju Państwa przedsiębiorstwa ”

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania przeprowadzonego przez WUP w Szczecinie (2019)

⁸ Raport jest dostępny pod adresem: [https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/koniunktura/koniunktura/koniunktura-w-przemysle-budownictwie-handlu-i-uslugach-2000-2018-grudzien-2018,4,20.html]

Po zsumowaniu wskazywanych przez badanych barier o charakterze kosztowym okazuje się, że stanowią one 49% wszystkich wymienionych przez respondentów („zbyt wysokie podatki i koszty ubezpieczeń społecznych”, „zbyt wysokie oczekiwania płacowe pracowników lub kandydatów do pracy”, „zbyt wysokie koszty wynajmu lokali na działalność gospodarczą”). Przy czym zwraca uwagę wysoki odsetek deklaracji o braku przeszkód w prowadzeniu działalności gospodarczej (8%).

„Należy podkreślić, że podobne przeszkody – zwłaszcza bariery finansowe - wskazują również biorący udział w badaniach przeprowadzanych przez WUP w Szczecinie pracodawcy reprezentujący inne branże zachodniopomorskiej gospodarki – branża stoczniowa i turystyczna.”⁹

Lista barier stworzona na podstawie deklaracji przedsiębiorców reprezentujących zachodniopomorski sektor ICT koresponduje z wymienianymi przez nich oczekiwaniami w zakresie wsparcia dla prowadzących działalność gospodarczą (wykres 8). Przedsiębiorcy oczekują przede wszystkim rozwiązań, które spowodowałyby obniżenie kosztów prowadzenia działalności gospodarczej. W pierwszej kolejności postulują obniżenie obowiązkowych danin publicznych w postaci podatków oraz składek ubezpieczeń społecznych. Badani zwrócili także uwagę na potrzebę udostępniania tanich lokali na działalność gospodarczą. Warto podkreślić, że na drugim miejscu na liście znalazły się oczekiwania związane z zaspokajaniem potrzeb kadrowych w kontekście pozyskiwania kandydatów do pracy (11% - łącznie: zmiany podstaw programowych i promocja kształcenia w specjalnościach IT oraz promowanie regionu jako miejsca atrakcyjnego do realizacji kariery zawodowej). Może zaskakiwać relatywnie niski odsetek przedsiębiorców oczekujących bezpośredniego wsparcia dla firm.

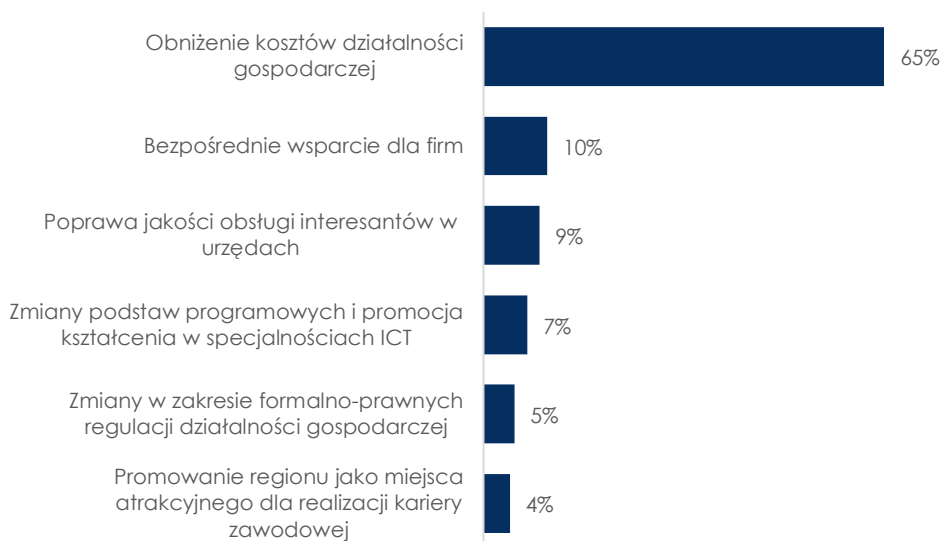
Oczekiwania przedsiębiorców:

- ▶ Obniżenie podatków, obniżenie wysokości składek ZUS, udostępnienie tanich lokali na działalność gospodarczą
- ▶ Zaspokojenie potrzeb szkoleniowych, dofinansowanie działalności, wsparcie dla małych firm
- ▶ Ograniczenie biurokracji, usprawnienie kontaktów z urzędami
- ▶ Lepsze dopasowanie programów nauczania do potrzeb pracodawców, zwiększenie popytu na naukę na kierunkach specjalistycznych ICT
- ▶ Uproszczenie przepisów i związanych z nimi procedur formalnych, zmniejszenie tempa zmian przepisów, poprawa poziomu informowania pracodawców o zmianach przepisów

⁹ Raport dotyczący sektora stoczniowego w województwie zachodniopomorskim zostanie opublikowany w 2020 r. Raport z badania podmiotów gospodarki narodowej reprezentujących zachodniopomorski sektor turystyczny można znaleźć pod adresem: <https://www.wup.pl/pl/dla-instytucji/zachodniopomorskie-observatorium-ryнку-pracy/badania-i-analzy/gospodarka/gospodarka2017/>

Wykres 8. Oczekiwania zachodniopomorskich przedsiębiorców reprezentujących sektor ICT w zakresie niezbędnych rozwiązań dla prowadzących działalność gospodarczą.

„Co Pana/i zdaniem należałoby zmienić, jakie rozwiązania wprowadzić, aby ułatwić prowadzenie działalności gospodarczej w obszarze ICT w woj. zachodniopomorskim?”

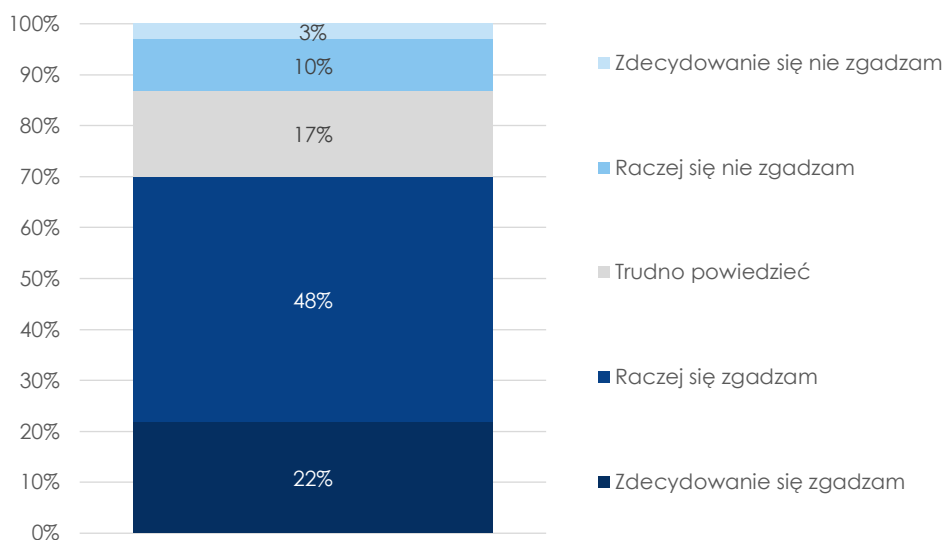

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania przeprowadzonego przez WUP w Szczecinie (2019)

Potrzeby i strategie zatrudnieniowe zachodniopomorskich przedsiębiorców reprezentujących sektor ICT

Wzrost popytu na pracę na krajowym i zachodniopomorskim rynku pracy spowodował spadek stopy bezrobocia rejestrowanego. Jednym z najczęściej poruszanych w debacie publicznej tematów jest przekształcanie się krajowego rynku pracy w kierunku tzw. rynku pracownika, czyli przejścia do sytuacji przewagi popytu na pracę nad jej podażą. Jednym z obszarów zachodniopomorskiej gospodarki, który został dotknięty deficytem pracowników jest sektor ICT. Świadczą o tym opinie reprezentujących go pracodawców, którymi podzielili się w trakcie badania. Na trudności związane z pozyskiwaniem pracowników na charakterystyczne dla sektora stanowiska specjalistyczne zwraca uwagę 70% badanych. Tylko 13% nie dostrzega tego problemu (wykres 9).

Wykres 9. Opinie zachodniopomorskich pracodawców reprezentujących sektor ICT dotyczące trudności w znalezieniu pracownika na stanowiska specjalistyczne ICT.

"Czy zgadza się Pan/i z poniższą opinią?"

Znalezienie pracownika jest bardzo trudne w przypadku prawie wszystkich stanowisk specjalistycznych ICT."

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania przeprowadzonego przez WUP w Szczecinie (2019)

Badani przedsiębiorcy zostali poproszeni o wskazanie przeszkód w pozyskiwaniu pracowników na stanowiska specjalistyczne ICT (wykres 10). Przeszkody można podzielić na kompetencyjne i niekompetencyjne. Do pierwszych zaliczamy – zgodnie z ideą „trójkąta kompetencyjnego” – wiedzę, postawy i umiejętności¹⁰. W skład drugiej kategorii wchodzi cechy

¹⁰ Tomasz P. Czaplą, Logika kształtowania kompetencji – porównanie podejścia klasycznego i zintegrowanego, Zeszyty Naukowe UE w Krakowie, 2016; 6(954)

pracownicze o charakterze demograficznym i ekonomicznym – np. płeć, wiek, miejsce zamieszkania, sytuacja rodzinna, oczekiwania płacowe itp. Wśród barier wskazywanych przez badanych pracodawców zdecydowanie dominują bariery o charakterze kompetencyjnym. W pierwszej kolejności należy wymienić stanowiący przeszkodę w zatrudnianiu „brak doświadczenia zawodowego”. Mamy tutaj do czynienia z deficytem w zakresie wiedzy, umiejętności, ale także postaw. Doświadczenie zawodowe umożliwi relatywnie szybkie wejście nowozatrudnionego w rolę zawodową w danej organizacji. Pracownik doświadczony, to taki który z powodzeniem będzie realizował powierzone zadania w ramach organizacji bez zwłoki, co umożliwi mu posiadana wiedza oraz umiejętności, a także repertuar posiadanych postaw. Należy także pamiętać, że pytanie dotyczące oceny sytuacji na rynku pracy w kontekście pozyskiwania pracowników dotyczyło specjalistów. W konsekwencji wymagany jest tutaj większy kapitał początkowy niż w przypadku pracowników zatrudnianych np. przy pracach prostych, którzy mogą zostać szybko przygotowani do wykonywania zadań zawodowych. Badani pracodawcy wskazywali także na bliskie zakresowo pierwszemu z wymienionych w zestawieniu – deficyt kwalifikacji oraz brak odpowiedniego wykształcenia kierunkowego. Warto w tym miejscu dodać, że również co najmniej dwie inne przeszkody ze wskazywanych przez badanych wpisują się zakresowo w obszar kompetencji. Należy tutaj wymienić nieznaną języków obcych, a także problemy w zakresie komunikacji interpersonalnej. Z kolei wskazywany przez 29% badanych brak kandydatów do pracy, można potraktować jako hipotetyczny wskaźnik występowania lub kształtowania się zjawiska „rynku pracownika” w sektorze ICT. Podobnie można traktować oceniane przez pracodawców jako „zbyt wysokie” oczekiwania płacowe kandydatów do pracy, które wskazało 28% badanych. Zatem można stwierdzić, że w pierwszej kolejności przeszkodę w pozyskiwaniu pracowników stanowią deficyty kompetencyjne kandydatów do pracy

„W pierwszej kolejności przeszkodę w pozyskiwaniu pracowników stanowią deficyty kompetencyjne kandydatów do pracy.”

Wykres 10. Bariery w zakresie pozyskiwania pracowników przez przedsiębiorców reprezentujących zachodniopomorski sektor ICT

„Co Państwa zdaniem najbardziej utrudnia lub uniemożliwia pozyskanie pracownika na stanowiska specjalistyczne ICT?”

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania przeprowadzonego przez WUP w Szczecinie (2019)

Spośród potencjalnych przeszkód demograficznych, badani definiowali jako barierę w pozyskiwaniu pracownika na stanowiska specjalistyczne ICT miejsce zamieszkania „zbyt oddalone” od miejsca pracy. Warto zwrócić uwagę, że część respondentów zwracała uwagę na niekorzystną w kontekście pozyskiwania pracowników lokalizację firmy. Jak sygnalizowali, część potencjalnych kandydatów do pracy woli wybierać pracodawców z większych miast lub zlokalizowanych za „bliską” granicą. Mimo możliwości wyboru, żaden z badanych nie wskazał jako przeszkody dwóch innych cech demograficznych: „kandydaci są w nieodpowiednim wieku”, „kandydaci mają utrudniające pracę zobowiązania związane z opieką nad osobą zależną”.

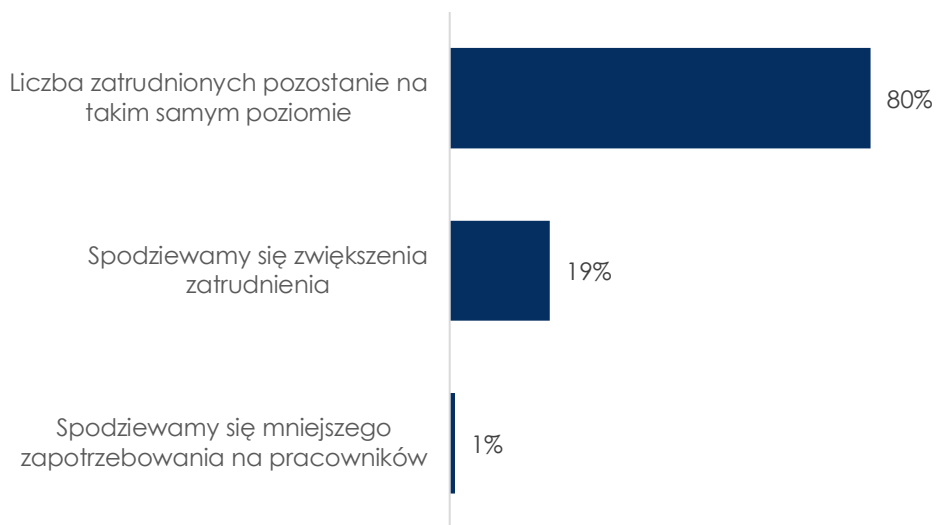
Barierę w pozyskiwaniu pracownika na stanowiska specjalistyczne ICT miejsce zamieszkania „zbyt oddalone” od miejsca pracy.

W kontekście zasygnalizowanego wzmocnienia oznak kształtowania się rynku pracownika w sektorze ICT, warto odwołać się do przewidywań opartych na badaniu „Barometr zawodów”¹¹. W świetle przewidywań dla grupy zawodów charakterystycznych dla sektora ICT mamy w województwie zachodniopomorskim do czynienia od 2017 roku z permanentnym zrównoważeniem popytu i podaży¹². Jednak jeżeli przewidywania dotyczące sytuacji sektora ICT, a także popytu na pracowników sprawdzą się, można spodziewać się zmian przynależności kategoryjnej interesujących nas tutaj grup zawodów w zestawieniu „Barometru” w kierunku „zawodów deficytowych”. Na podstawie przewidywań sformułowanych przez badanych przedstawicieli zachodniopomorskiego sektora ICT można spodziewać się wzrostu zatrudnienia na stanowiskach specjalistycznych. Nadwyżka deklarujących wzrost zatrudnienia nad spodziewającymi się jego redukcji, wyniosła 18 p. proc. (wykres 11). W konsekwencji doprowadzi to do pogłębienia się deficytu pracowników.

¹¹ <https://barometrzwodow.pl/pl/polska/tabele-porownaj-lata/zachodniopomorskie..19-18-15-12-9...296-245-64-63-283-295.4..16..0.1.1..>

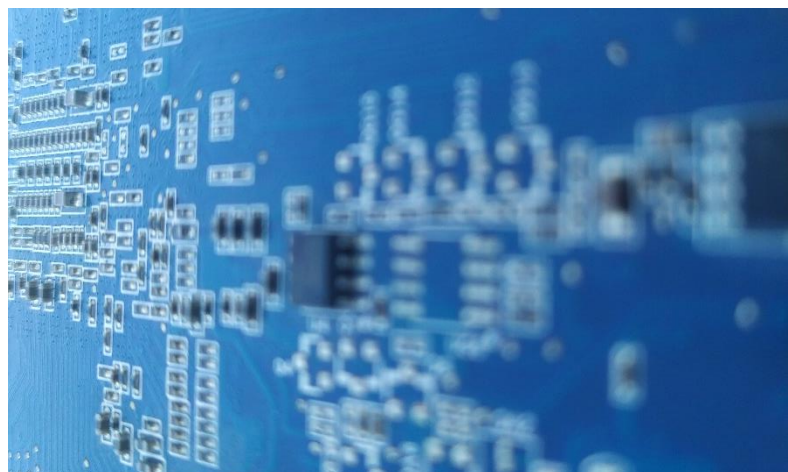
¹² Grupy zawodów: administratorzy stron internetowych, analitycy, testerzy i operatorzy systemów teleinformatycznych, technicy informatycy, graficy komputerowi, specjaliści telekomunikacji, projektanci i administratorzy baz danych, programiści.

Wykres 11. Przewidywania w zakresie potrzeb zatrudnieniowych przedsiębiorców reprezentujących zachodniopomorski sektor ICT

„Jak Pana/i zdaniem w ciągu najbliższych 12 miesięcy będą kształtowały się potrzeby zatrudnieniowe na stanowiskach specjalistycznych ICT w Państwa firmie?”

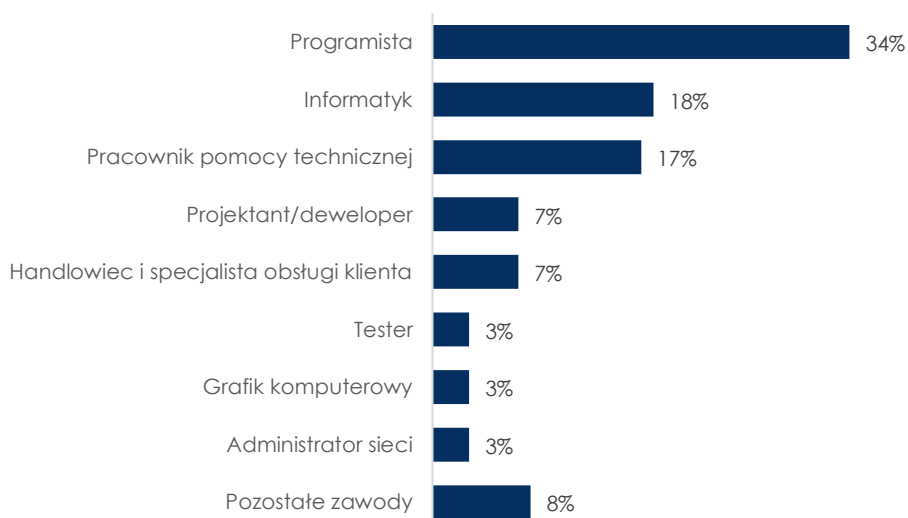
Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania przeprowadzonego przez WUP w Szczecinie (2019)

Potrzeby zatrudnieniowe zachodniopomorskich pracodawców sektora ICT na stanowiskach specjalistycznych

W ciągu 12 miesięcy przed wzięciem udziału w badaniu, 20% respondentów poszukiwało pracowników na stanowiska specjalistyczne. Poszukujący kandydatów do pracy najczęściej planowali zatrudniać ich na stanowiska programistów, a w dalszej kolejności informatyków i pracowników pomocy technicznej (wykres 12). Zapotrzebowanie zgłaszane przez zachodniopomorskich przedsiębiorców sektora ICT w dużym stopniu pokrywa się z popytem ogólnopolskim. Jak podała na swoim portalu „Rada Sektorowa ds. Kompetencji – Informatyka”, na podstawie analizy ofert pracy zamieszczanych przez reprezentujących sektor IT pracodawców ustalono, że najwięcej z nich dotyczy specjalistów z umiejętnością programowania. W dalszej kolejności poszukiwani są specjaliści ds. wsparcia technicznego oraz administrowania systemami¹³.

Wykres 12. Potrzeby zatrudnieniowe zachodniopomorskich pracodawców sektora ICT na stanowiskach specjalistycznych

„Na jakie stanowiska specjalistyczne ICT poszukiwaliście Państwo lub nadal poszukujecie pracowników?”
(udział poszczególnych stanowisk we wszystkich odpowiedziach)

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania przeprowadzonego przez WUP w Szczecinie (2019)

Ze względu na relatywnie duży odsetek badanych przez WUP w Szczecinie pracodawców deklarujących współpracę z zachodniopomorskimi powiatowymi urzędami pracy w zakresie pozyskiwania pracowników, warto

¹³ Więcej informacji można znaleźć pod adresem: <http://radasektorowa.pti.org.pl/index.php/badania-analizy/lista-analiz/294-programisci-wciaz-w-czolowce-najbardziej-poszukiwanych-specjalistow-it>

przyjrzeć się ofertom (wolnym miejscom pracy) jakie pojawiły się w urzędowych rejestrach.

W 2019 roku w zachodniopomorskich urzędach pracy pojawiały się również oferty pracy na stanowiskach związanych z sektorem ICT. Można tutaj wymienić przede wszystkim techników informatyków (138 ofert) oraz specjalistów ds. technologii informacyjno-komunikacyjnych (41 ofert). W przypadku techników informatyków najwięcej ofert dotyczyło specjalistów telekomunikacji i urzędzeń transmisyjnych (70 ofert) oraz specjalistów wsparcia informatycznego i technicznego (37 ofert). Z kolei dla kategorii specjalistów ds. ICT należy w pierwszej kolejności wymienić administratorów systemów komputerowych (16 ofert), projektantów i administratorów baz danych (7 ofert) oraz analityków systemów komputerowych i programistów (7 ofert).

Bardzo ważnym obszarem aktywności badawczej dotyczącej rynku pracy są działania związane z ustalaniem potrzeb zatrudnieniowych pracodawców dotyczących kompetencji zawodowych. Ogólnopolskim projektem badawczym, który wychodzi naprzeciw potrzebom poznawczym w tym zakresie jest badanie cyklicznie przeprowadzane przez „Sektorową Radę ds. Kompetencji – Informatyka” pod nazwą „Ankieta Sektorowej Rady ds. Kompetencji – Informatyka”. W ramach badania zostały wyróżnione kompetencje podstawowe oraz zaawansowane. Kompetencje te dotyczą „wymagań technologicznych” pracodawców kierowanych pod adresem potencjalnych pracowników. W badaniach WUP w Szczecinie skoncentrowano się przede wszystkim na zgłaszanych przez pracodawców „wymaganiach pozatechnologicznych”, jednak w ramach badań uzupełniających postanowiono także zapytać – wykorzystując narzędzie stosowane przez Radę Sektorową - o wymagania „technologiczne”. Niestety ze względu na niski poziom *response rate* trudno ich wyniki uznać za miarodajne. Przy czym warto zwrócić uwagę, że część poddanych przez respondentów ocenie kompetencji była wskazywana wyraźnie częściej. Należy tutaj wymienić w pierwszej kolejności: umiejętność korzystania z zaawansowanych języków i narzędzi programistycznych, zarządzanie projektami informatycznymi oraz projektowanie rozwiązań informatycznych. Czytelników zainteresowanych poszerzeniem wiedzy o poszukiwanych w sektorze ICT kompetencji zawodowych odsyłamy do materiałów Rady Programowej. Możliwy jest także udział w przedmiotowym badaniu potrzeb¹⁴.

Jak wcześniej podkreślono, w badaniu WUP w Szczecinie skoncentrowano się na „wymaganiach pozatechnologicznych”, nazywanych w literaturze przedmiotu kompetencjami miękkimi. Warto ponownie odwołać się do modelu „trójkąta kompetencyjnego” i skoncentrować się na dwóch jego częściach – postawach oraz umiejętnościach. Wśród wymienianych przez badanych pracodawców kompetencji miękkich zdecydowanie dominowały postawy (wykres 13). W tej kategorii oczekiwań, w pierwszej kolejności wymieniano cechy pracownicze, które mieszczą się w obszarze „zaangażowania w czynności zawodowe”. Z kolei w przypadku umiejętności miękkich najczęściej była wymieniana umiejętność społeczna jaką jest „komunikatywność”.

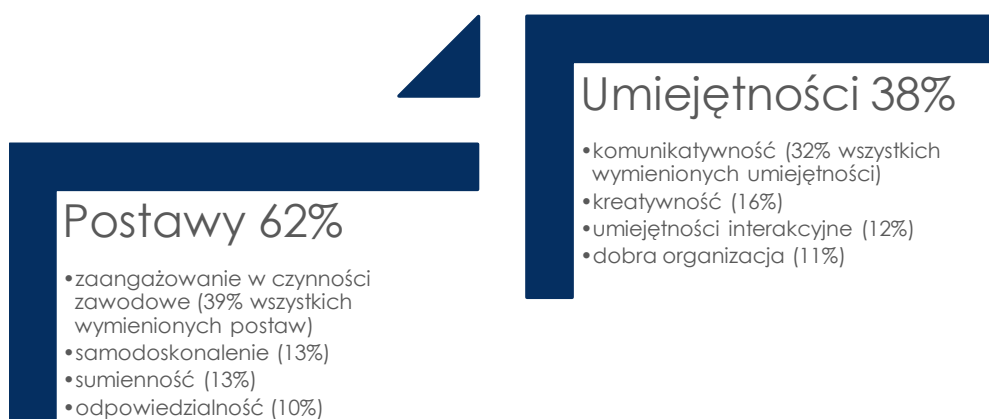

Sektorowa Rada
ds. Kompetencji
Informatyka

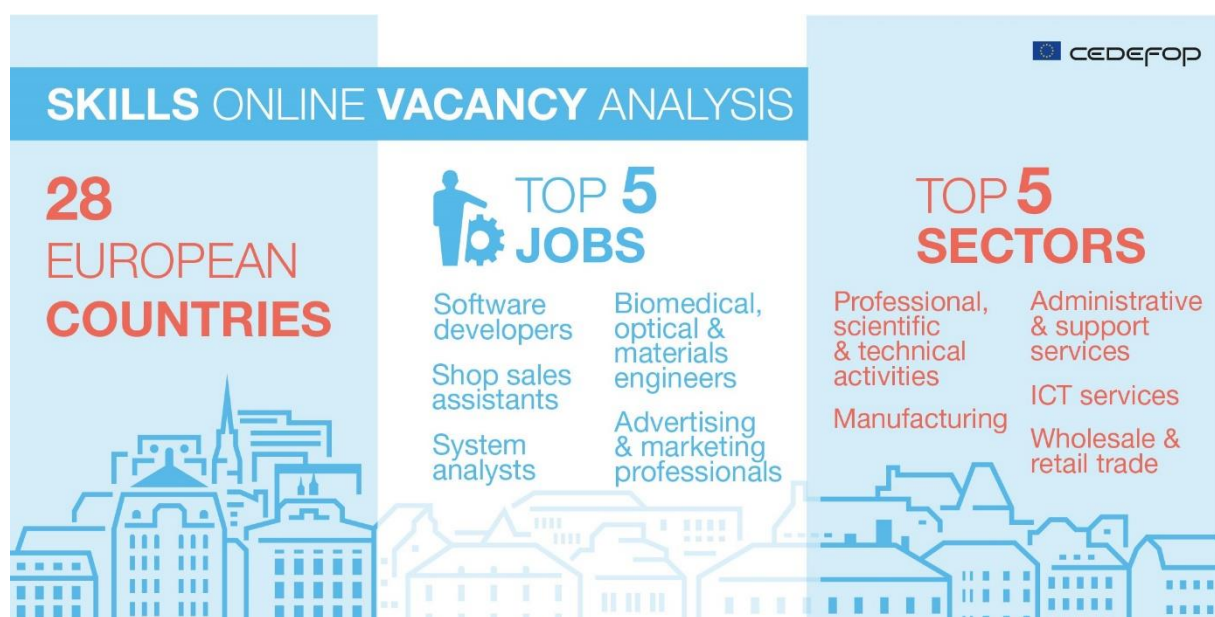
¹⁴ Więcej o badaniu można dowiedzieć się pod adresem: <http://radasektorowa.ptfi.org.pl/index.php/290-zapraszamy-do-udzialu-w-badaniu-potrzeb-kompetencyjnych>

Wykres 13. Oczekiwania pracodawców reprezentujących zachodniopomorski sektor ICT w zakresie „kompetencji miękkich”

Spośród wymienianych przez pracodawców kompetencji miękkich: 62% odnosi się do postaw a 38% odnosi się do umiejętności pracowników.

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania przeprowadzonego przez WUP w Szczecinie (2019)

<https://www.cedefop.europa.eu/en/data-visualisations/skills-online-vacancies>

Sposoby pozyskiwania nowych pracowników w zachodniopomorskim sektorze ICT

Badanych pracodawców reprezentujących zachodniopomorski sektor ICT zapytano o sposoby pozyskiwania nowych pracowników. Wśród respondentów poszukujących pracowników aktualnie lub w ciągu ostatnich 12 miesięcy od dnia badania, najpopularniejsze było umieszczanie ofert pracy w Internecie (wykres 14). Przy czym dominowały tutaj ogłoszenia na portalach branżowych. Wysoką pozycję na liście rozwiązań rekrutacyjnych zajmują instytucje rynku pracy. Dotyczy to w równym stopniu instytucje publicznych (powiatowe urzędy pracy), jak i niepublicznych (agencje zatrudnienia). Warto zwrócić także uwagę, że w sumie 25% badanych wykorzystuje dla pozyskania kandydata do pracy kanały społeczne oparte na relatywnie wysokim poziomie zaufania. Dotyczy to wykorzystywanych w tym celu wskazywanych przez respondentów pośredniczących w rekrutacji pracowników firmy, znajomych oraz rodzinę. Dominująca pozycja pozyskiwania kandydatów do pracy drogą ogłoszeń zamieszczanych w Internecie jest charakterystyczna nie tylko dla sektora ICT. Na podstawie przeprowadzanych w latach 2016-2019 badań sektorowych zachodniopomorskiej gospodarki można stwierdzić, że dotyczy to także zachodniopomorskiego sektora turystycznego oraz stoczniewego.

Wykres 14. Sposoby pozyskiwania pracowników deklarowane przez przedsiębiorców zachodniopomorskiego sektora ICT poszukujących kandydatów do pracy.

„W jaki sposób rekrutujecie lub rekrutowaliście Państwo pracowników w ciągu ostatnich 12 miesięcy?”

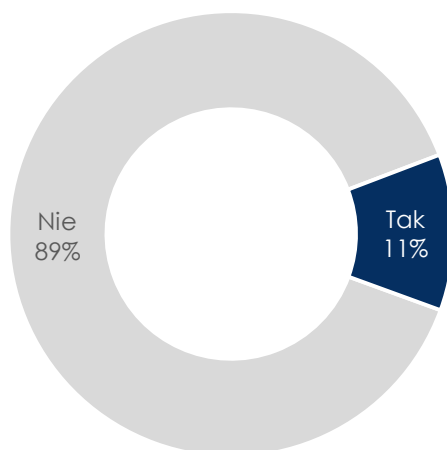
Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania przeprowadzonego przez WUP w Szczecinie (2019)

W debacie publicznej dotyczącej rynku pracy bardzo często pojawiają się przekazy dotyczące pozyskiwania do pracy cudzoziemców jako sposobie radzenia sobie przez przedsiębiorców z deficytem pracowników. Dostępne statystyki potwierdzają, że po takie rozwiązanie sięga wielu pracodawców. Na koniec listopada 2019 roku w rejestrach Zakładu Ubezpieczeń Społecznych

znajdowało się 29 597 osób ubezpieczonych nie posiadających obywatelstwa polskiego, zgłoszonych przez płatników składek z województwa zachodniopomorskiego. Największy odsetek stanowili tutaj cudzoziemcy zatrudnieni w przetwórstwie przemysłowym (21,1% wszystkich zarejestrowanych). W przypadku sekcji informacja i komunikacja, zatrudnieni w niej obcokrajowcy stanowili 1,5% zarejestrowanych ogółem¹⁵. Tym samym przedsiębiorstwa reprezentujące sektor ICT nie stanowią czołowego beneficjenta strumienia migrantów zarobkowych z zagranicy napływających do województwa. Nie oznacza to, że zatrudnianie pracowników z zagranicy nie stanowi dla nich interesującej alternatywy.

Wykres 15. Plany zatrudniania cudzoziemców przez przedsiębiorców reprezentujących zachodniopomorski sektor ICT

"Czy planujecie Państwo zatrudniać obcokrajowców w ciągu najbliższych 12 miesięcy?" (ogółem 360 badanych)"

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania przeprowadzonego przez WUP w Szczecinie (2019)

Na 360 uczestniczących w badaniu przeprowadzonym przez WUP w Szczecinie, 192 podmioty zatrudniały pracowników, a w 19 z nich pracowali cudzoziemcy (9,9%). Spośród ogółu badanych przedsiębiorstw ICT, 7% planuje zatrudnienie obcokrajowców (wykres 15). Warto zwrócić uwagę, że w przypadku przedsiębiorstw zatrudniających pracowników z zagranicy 46,2% planowało czynić to w ciągu najbliższych 12 miesięcy. Z kolei w przypadku aktualnie niezatrudniających obcokrajowców, plany takie deklarowało tylko 2,1% badanych. Większy popyt na pracę cudzoziemców występuje w podmiotach gospodarki narodowej, które poszukiwały pracowników - 22,2% z nich planuje zatrudnić obcokrajowca. Dla porównania, w przypadku nie poszukujących pracowników planuje to uczynić 3,5% badanych.

¹⁵ Na podstawie informacji przekazanych przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych.

Podsumowanie

- ▶ W województwie zachodniopomorskim mamy do czynienia z bardzo wysokim (jednym z najwyższych w Polsce) poziomem zainteresowania studiowaniem na kierunkach grupy „Technologie informacyjne”.
- ▶ Najpopularniejszym kierunkiem kształcenia na Pomorzu Zachodnim w technikach jest „Technik informatyk”.
- ▶ Województwo zachodniopomorskie charakteryzuje niski poziom zdawalności egzaminów zawodowych w technikach, obejmujący kwalifikacje zawodowe charakterystyczne dla obszaru ICT.
- ▶ Najczęściej wskazywaną przez badanych przedsiębiorców barierą były zbyt wysokie koszty pracy (w tym przede wszystkim zbyt wysokie podatki i koszty ubezpieczeń społecznych). Bariery kosztowe stanowiły 49% wszystkich wskazywanych.
- ▶ Poważną przeszkodę w prowadzeniu działalności gospodarczej stanowi brak odpowiednio wykwalifikowanych kandydatów do pracy - 70% badanych zgadza się z opinią, że znalezienie pracownika na stanowisko specjalistyczne ICT jest bardzo trudne.
- ▶ Badani przedsiębiorcy oczekują przede wszystkim obniżenia kosztów prowadzenia działalności gospodarczej (65% wszystkich wskazań).
- ▶ Badani przedsiębiorcy poszukują kandydatów do pracy przede wszystkim wykorzystując strony internetowe. Często korzystają także ze wsparcia instytucji rynku pracy, zarówno publicznych (powiatowe urzędy pracy), jak i niepublicznych (agencje zatrudnienia). Wysoką pozycję w zestawieniu najpopularniejszych form pozyskiwania pracowników zajmują także sieci wspólnotowe (rodzina, znajomi) oraz pracownicze.
- ▶ Najczęściej wskazywaną barierą w zakresie pozyskiwania nowych pracowników stanowi za małe doświadczenie zawodowe kandydatów do pracy oraz charakteryzujące ich zbyt niskie kwalifikacje.
- ▶ Często stosowanym przez pracodawców sposobem walki z deficytem pracowników, jest zatrudnianie cudzoziemców. W przypadku przedsiębiorców reprezentujących zachodniopomorski sektor ICT największe zainteresowanie ich zatrudnianiem przejawiają badani, którzy poszukują pracowników, a także już wcześniej obcokrajowców zatrudniający.
- ▶ Badani pracodawcy najczęściej poszukiwali lub nadal poszukują pracowników na stanowiska programistów, informatyków oraz pracowników pomocy technicznej.
- ▶ W zakresie kompetencji miękkich przedsiębiorcy szczególną wagę przywiązują do postaw kandydatów do pracy. Dotyczy to zwłaszcza obszaru zaangażowania pracownika w czynności zawodowe.
- ▶ Preferowanymi przez badanych przedsiębiorców formami współpracy z placówkami edukacyjnymi kształcącymi w zawodach są staże i praktyki. Postawy kooperacyjne częściej występują wśród przedsiębiorców zrzeszonych w klastrach.
- ▶ Z uczelniami wyższymi współpracowało 11% badanych przedsiębiorców. Zdecydowanie dominującą formą współpracy była organizacja staży i praktyk zawodowych.

Edukacja zawodowa

Bariery i oczekiwania związane z prowadzoną działalnością gospodarczą

Sposoby rekrutacji oraz bariery zatrudnieniowe

Potrzeby zatrudnieniowe – zawody i kwalifikacje

Potencjał kooperacyjny

Tabela 5. Sekcje PKD 2007 zaliczone na potrzeby badania do sektora ICT w woj. zachodniopomorskim (na koniec 2018 r.)

Badanie zostało zrealizowane przez Biuro Zachodniopomorskie Obserwatorium Rynku Pracy, Wydział Badań i Analiz, WUP w Szczecinie. W ramach prac zespołu dokonano konceptualizacji badania i ustalono zbiór pytań badawczych, kształt próby (liczebności cząstkowe próby i kategorie z których rekrutowani byli respondenci badania zostały przedstawione w tabeli 5), a także przygotowano narzędzie badawcze.

Zbieranie danych powierzono firmie zewnętrznej Grupie BST sp. z o.o. Główne badanie terenowe przeprowadzono w sierpniu i wrześniu 2019 zastosowana metoda badawcza: CATI (wywiad telefoniczny wspomagany komputerowo).

Analiza danych i opracowanie wyników nastąpiło po uzupełniającym badaniu terenowym wśród respondentów zrzeszonych w klastrze ICT (zastosowana metoda badawcza: CAWI (wspomagany komputerowo wywiad przy pomocy strony WWW).

Obszar działalności ICT	Symbol PKD	Liczba podmiotów oraz (%) udział w sektorze ICT	Liczebności w próbie
Produkcja sprzętu ICT	26.1	112 (2,3%)	8
	26.2		
	26.3		
	26.4		
	26.8		
Usługi w zakresie telekomunikacji	61.10	451 (9,4%)	34 (w tym 1 firma zatrudniająca co najmniej 10 osób)
	61.20		
	61.30		
	61.90		
	95.12		
Tworzenie i implementacja oprogramowania	62.01	1 893 (39,6%)	141 (w tym 3 podmioty zatrudniające co najmniej 10 osób)
Działalność związana z usługami internetowymi	63.11	655 (16,7)%	49
	63.12		
Usługi w zakresie doradztwa informatycznego i zarządzania urządzeniami informatycznymi	62.02	1 063 (22,2%)	79
	62.03		
	62.09		
Sprzedaż hurtowa oprogramowania oraz sprzedaż i naprawa urządzeń ICT	46.51	508 (10,6%)	38
	95.11		
Działalność wydawnicza w zakresie oprogramowania	58.2	104 (2,2%)	8
SUMA		4 786	357 (w tym co najmniej 15 z przedstawicielami klastra)

